

## Falske erindringer fra den tidligste barndom

De såkaldt falske erindringer kan opstå, når nogen fx påstår, at man har oplevet en særlig begivenhed i sin barndom – selv om det overhovedet ikke passer. I ganske mange tilfælde kan ens fantasi komme til at spille en et puds, så man senere kommer til at tro, at man faktisk har været ude for den pågældende oplevelse. Ja, i mange tilfælde digter man endda videre på historien, så man mener at kunne huske endnu flere detaljer, end hvad man har fået fortalt om. Dette fænomen har over årene været genstand for en lang række undersøgelser.

I en af disse undersøgelser satte en gruppe forskere fra New Zealand sig for at finde ud af, om det var lettere at ”indplante” falske erindringer fra den tidligste barndom sammenlignet med forsøg på at skabe falske erindringer fra den senere barndom. De newzealandske forskere mente, at den såkaldte barndoms-amnesi (hukommelsestab) kunne spille en rolle i denne forbindelse. Barndoms-amnesi henviser til den omstændighed, at børn under tre år tilsyneladende ikke danner erindringer, der kan holde i årevis. De begivenheder, som fx toårige børn kan huske nogle dage eller uger, forsvinder tilsyneladende ud af hukommelsen, så de ikke kan huskes, når børnene bliver fem år eller voksne. Det ser ifølge en omfattende forskning ud til, at barnets hjerne først omkring treårsalderen udvikler evnen til at fastholde en erindring i så lang tid, at den kan holde helt op i voksenalderen.

Mange mennesker er ikke klar over forekomsten af denne barndoms-amnesi og tror, at de kan huske noget fra toårsalderen eller tidligere. Ifølge forskerne kan dette ikke lade sig gøre, så det antages, at ”erindringer” fra toårsalderen opstår ved, at man senere har fået fortalt om den pågældende begivenhed og derefter tror, man selv kan huske den. Dette fænomen skulle ifølge de newzealandske forskere gøre det særlig let at indpode ”falske erindringer” fra før treårsalderen, fordi man næppe har mulighed for selv at kontrollere oplysningerne om de påståede begivenheder, når man ikke selv har holdbare erindringer fra denne tid.

For at teste denne hypotese gentog de newzealandske forskere det tidligere amerikanske forsøg, hvor man havde fortalt nogle tyveårige studerende, at man efter interview med deres forældre havde fået beskrevet fire dramatiske begiven-

heder fra deres femårsalder, og man ville nu høre, om de selv kunne huske disse begivenheder. En af de påståede begivenheder – fx at den pågældende ved sin femårs fødselsdag var kommet til at sætte ild til dugen – var rent faktisk ikke forekommet i den pågældendes barndom ifølge interviewet med forældrene. Da man under et nyt påskud interviewede de tyveårige forsøgspersoner en måned senere og på ny spurgte dem, hvor meget de kunne huske fra de fire begivenheder fra femårsalderen, viste det sig, at ca. 25 % af de unge mennesker nu mente klart og tydeligt at kunne huske den begivenhed, der faktisk ikke havde fundet sted. De var altså blevet ofre for falske erindringer.

Den nye undersøgelse fra New Zealand benyttede helt samme metode, blot med den forskel, at man i halvdelen af tilfældene fortalte forsøgspersonerne, at den falske begivenhed var sket i to års alderen, mens den anden halvdel fik at vide, at den falske begivenhed var sket i tiårsalderen.

Det viste sig ganske som ventet, at alderen for den påståede begivenhed spillede en stor rolle for, om der opstod falske erindringer. Hos dem, der fik at vide, at den påståede begivenhed var sket i tiårsalderen, var det kun 15 %, der efterfølgende udviklede falske erindringer om faktisk at have oplevet den pågældende begivenhed. Men hos dem, der fik at vide, at den pågældende begivenhed var sket i toårsalderen, var det hele 35 %, der efterfølgende udviklede falske erindringer, så de kom til at tro fuldt og fast på, at de faktisk havde oplevet de ting, de fik fortalt om, og endda i mange tilfælde kunne fortælle om yderligere detaljer fra ”begivenheden”.

*tn*

*Kilde:* Strange, D., Wade, K., & Hayne, H. (2009). Creating false memories for events that occurred before versus after the offset of childhood amnesia. *Memory*, 16(5). 475-48.